

ra, sőt az újságokra is vonatkozna. A könyvkiadással kapcsolatos egyéb kérdések közül szó volt a kiadói tervek egybehangolatlanságáról, a már megengedhetetlenül drága könyvekről s a kis példányszámokról is.

Az évi értekezleten meghatározták a pártkongresszussal kapcsolatos írószövetségi feladatokat, vállalták a jogszláv irodalom legnagyobb élő alakja Miroslav Krleža 85. születésnapjának megünneplését, s végül döntöttek, hogy a Jugoszláv Írószövetség soron következő kongresszusáig az elhunyt Gustav Krklec elnöki tisztségét a három alelnök Sreten Asanović, Tomislav Ketig és Mladen Oljača veszi át.

A VAJDASÁGI PEDAGÓGUSOK NAGYGYŰLÉSE. Sok újat nem hozott magával a Vajdasági Pedagógusok IV. Téli Találkozásának keretében megrendezett újdívek nagygyűlése, de az elvárásaink sem voltak ilyenek, tudva, hogy a nagygyűlés elsősorban az elmúlt időszak eredményeinek felmérésére szolgál. Természetesen egyben útmutatásul is, mert az elmúlt év eseményeinek összegezése természetesen hozzá magával a további munkálkodás kijelölését.

Január 24-én, 25-én és 26-án mintegy nyolcszáz vajdasági pedagógus vett részt a nagygyűlés munkájában akik gyakorlatilag tartományunk mindegyik iskoláját képviselték. Szükség is volt erre, mert a nagygyűlésen elhangzott felszólalások és előadások aipvető érvénnyel határozzák meg iskolarendszerünk átlenyegítését, elsősorban azokat a feladatokat, amelyek megvalósítása a pedagógusokra vár.

Összesen hét előadást hallhattunk a három nap alatt, társadalmi-politika; és gazdasági életünk legjelesebb képviselőinek tolmácsolásában. S itt érdeme: külön felhívunk a figyelmet arra, hogy a nagygyűlés történetében először

szerepelt az előadók között valamelyik társultmunka-szervezetünk képviselője, tehát először hallgattuk — közvetítők nélkül — a gazdaság oktatásügyünk tevékenységéről és fejlődéséről kialakult véleményét, s ami a legfontosabb: kifogásait.

A zrenjanini Szervó Mihály Mezőgazdasági-Ipari Kombinát igazgatója, Aleksandar Čupić mérnök igyekezett is kihasználni az alkalmat. A szigorúan, de tárgyilagosan megírt előadásának lényegét abban foglalhatjuk össze, hogy, az elvitathatatlan fejlődés ellenére, még mindig nem sikerült kialakítanunk a társult munka és az iskolarendszer szerves kapcsolatát, nagyon sokszor megelégszünk a jelszavak ismételtetésével. Egyébként ennek a kapcsolatnak nem a társult munka igényeinek figyelembevételét kellene szorgalmaznia, hanem sokkal többet: a társult munka és a dolgozók döntő jelentőségű befolyását kellene biztosítania oktatás- és nevelésügyünk fejlődésének mindegyik szakaszában.

Figyelemreméltó alapoossággal ismertette választott témáját a többi előadó is, akik azonban már sokkal inkább iskolarendszerünk átlenyegítésének rész kérdéseivel foglalkoztak. Ezekből a rész kérdésekből alakult ki a nagygyűlés befejezése után a Čupić mérnök előadásának teljességével egyenértékű összkép, ami kielégítő módon világította meg pedagógusaink feladatait a reformtevékenységben.

Szabó Ida, dr. Milenko Nikolić, Branko Stojanov és Sreta Stajić előadásai foglalkoztak az oktató-nevelő munka olyan fontos összetevőivel, mint a marxista megalapozottság, forradalmunk és népfelszabadító harcunk eredményeinek tudatosítása, a társadalmi-gazdasági viszonyok változása, a pedagógusok társadalomban elfoglalt helyének és szerepének meghatározása stb.

Isa Njegovan és Fazli Sulja, a szé-

lesebb körű tájékozottsághoz járultak hozzá előadásukkal. A előbbi hazánk külpolitikájának jellegzetességeit ismertette, Fazil Sulja pedig Kosovo oktatás- és nevelésügyi rendszerének fejlődését.

F. I.

PETKO VOJNIC PURČAR KAPTA AZ ÉV LEGJOBB REGÉNYÉÉRT JÁRÓ DIJAT. Egymás után másodszer kerül Vajdaságba az év legjobb regényéért járó NIN-díj. Aleksandar Tišma újvidéki író után a szabadkai születésű Petko Vojnić Purčar kapta *Az otthon egyre távolabb* (Dom, sve dalji) című családregényéért. Művében Purčar a Pannonvárosnak nevezett közép-európai városka egy családja több nemzedékének sorsát festi meg.

Petko Vojnić Purčar 1939-ben született. Első kötete 1967-ben jelent meg, *Svetovi i stavovi* címmel novellákat adott közre. Két évvel később látott napvilágot első regénye, az *Odlazak Pauline Plavić* című. E regénye a Vajdasági Íróegyesület pályázatán nyert díjat. Purčar időközben drámái szöveget is írt.

A NIN-díjjal egyidőben kiosztásra került a belgrádi Politika kiadóház publicisztikai és képzőművészeti díja is. Az első dr. Stevan Majstorović *Kultúra és demokrácia* és dr. Stipe Šuvar *Az iskola és a munkaszervezet* című könyvéért kapta, a másik díj nyertese Olga Jančić szobrásznő.

JUGOSZLÁV FILMKRITIKAI ANTOLOGIA KÉSZÜL. Jelentős vállalkozásra készül a Belgrádi Filmművészeti Intézet: kiadja a háború utáni filmkritikánk antológiáját. Az első ilyen jellegű gyűjtemény válogatásával és szerkesztésével Ranko Munitić zágrábi filmkritikust és esztétát bízták meg. A válogató a leendő könyv koncepciójával tulajdonképpen már tavaly el-

készült, *Ezek az aranyos filmhuzások* című, nagy feltűnést keltett könyvének egy fejezetében éppen azzal foglalkozik, melyek filmkritikánk időszerű értékei, gyűjteménybe kívánkozó szövegei. A majd 25 évesre tervezett könyv — válogatójuk szerint — megkísérli majd kritikai szövegekkel keresztmetszetét adni filmgyártásunk fejlődésének és jelezni főbb állomásait. Az antológia ezenfelül bemutatja majd filmkritikánk helyzetét, szerepét és jelentőségét is egyes időszakokban. Az első jugoszláv filmkritikai antológia megjelenése jövő tavaszra várható.

A JUGOSZLÁV SZOBRÁSZATI KIÁLLÍTÁSA BUDAPESTEN. Január 22-én Budapesten megnyílt A modern jugoszláv szobrászat című kiállítás. A Szépművészeti Múzeum kiállítási csarnokaiban 90 jugoszláv szobrász mutatkozott be a magyar főváros közönségének. A két ország kulturális együttműködési szerződése keretében megrendezett kiállítást Németh Lajos ismert magyar művészettörténész nyitotta meg.

AZ ÚJVIDÉKI RÁDIÓ NYILVÁNOS HANGVERSENYEI. Újvidéki zenei élete jelentős eseményévé lett a rádió komolyzenei osztályának kezdeményezése, hogy ismert előadóművészek részvételével nyilvános hangversenyt rendez, amelyet egyenes adásban közvetít. Az elképzelés szerint ezeket a műsorokat egyelőre havonta tartják fölvaltva szerbhorvát illetve magyar nyelvű összekötő szöveggel. Az első magyar nyelvű adással január 22-én jelentkezett a rádió, amelyen Egic Zsuzsanna újvidéki oboaművésznő, Basch Mária szabadkai zongoraművésznő és Németh Rudolf újvidéki operaénekes lépett föl Gyarmatiné Somogyi Mária és Toplákné Imre zongorakíséretében. A

hangverseny érdekessége, hogy a klasz-szikus szerzők mellett előadták több jugoszláviai magyar költő megzenésített versét, Király Ernő szerzeményeit. Pándi Oszkár főszerkesztő és munkatársai ezzel a hangversenysorozattal elsősorban az új vajdasági zenei értékek felfedezésére, illetve újraértelmezésére törekszik.

HARMINCÉVES A LUMINA. Megjelenésének harmincadik évfordulóját ünnepli a jugoszláviai románok irodalmi és művészeti folyóirata, a *Lumina*. Első száma 1947 januárjában jelent meg Vasko Popa, az ismert költő szerkesztésében. A három évtized alatti folyóiratnak mintegy 250 száma látott napvilágot, s az itteni román nemzetiségűek művelődési életének egyik legfontosabb tényezője lett.

HARAG GYÖRGY SZABADKÁN ÉS ÚJVIDÉKEN RENDEZ. Harag György a marosvásárhelyi színház nálunk is jól ismert rendezője ismét Vajdaságban tartózkodik. Szabadkán nagy sikerrel rendezte meg Molière *Tartuffe*-jét, az Újvidéki Színházban pedig Csehov *Három nővérét* állítja színpadra.

ÚJABB HANGJÁTÉKSOROZAT A RÁDIÓBAN. December végén kezdte sugározni az Újvidéki Rádió Bosnyák István *Szemben a bíróval* című hétrészes dokumentum-hangjátékát Sinkó Ervinről. A múlt év derekán üdített Gion-hangjáték, *A szenttamási történetek*... mellett ez rádiónk drámaszerkesztőségének hosszú évekre visszamenőleg legjelentősebb vállalkozása. A sorozatban Bosnyák egy életút főbb állomásainak bemutatásával Sinkó emberei, írói és forradalmári arcát mutatja meg s hozzá közelebb a nagyközönséghez is a jugoszláviai magyar irodalom egyik legjelentősebb egyéniségének alakját.

IN MEMORIAM NAGYGELLÉRT JÁNOS. A jugoszláviai magyar színjátszás egyik eredeti egyéniségét vesztette el Nagygellért János halálával Néhány évi újságíróskodás után 1951-ben lett színész. Előbb a Topolyai Magyar Járási Népszínház tagja, ahol mintegy 70 szerepet alakított, majd 1959-ben e színház megszűntével a Szabadkai Népszínházban került, onnan pedig az Újvidéki Rádió művészegyüttesébe. Rendszeresen fellépett a Rádiószínház nyilvános előadásain és rendezvényein, megalakulásától pedig az Újvidéki Színházban is. Utolsó szerepét Németh László Győzelem c. drámájának Sántha tanár urat — egykori társulatában, a Szabadkai Népszínházban vendégként alakította, nem egészen egy évvel ezelőtt.

Topolyán többnyire vígjátéki szerepei voltak, maradandóbb alkotásokat azonban a drámákban nyújtott. Itt jutott kifejezésre különösen erőteljes érzelmi hatásokban bővelkedő egyénisége, az apró árnyalatokig menő ironizáló képessége és hideg szenvedélye. Az a színész volt, akinek játékában az érzelmiség dominált, és a jellemek mélyebb rejtélyeit is hitelesen tudta ábrázolni. Művészi munkáját az alaposág és magas fokú mesterségbeli tudás jellemezte.

Főbb színpadi szerepei: Don Marzio Goldoni: *Kávéház*), Puzsér (Molnár Ferenc: Doktor úr), Sárkány Pál (Kvazimodo Braun: Magdics-ügy), Kris (Miller: Fiaim), Lenbach (Krléza: Agónia), Polonius (Shakespeare: Hamlet), Ovidius (Majtényi: A száműzött), Smit (Ionesco: A kopasz énekesnő), Kurt (Dürrenmatt: Play Strindberg), George (Albee: Nem félünk a farkastól), Sántha Endre (Németh László: Győzelem). Jelentősebb hangjáték-alkításai voltak Kosztolányi Edes Anna, Hašek Sveik, a jó katona, Krúdy Szindbád, Kopeczky László *Harangszó* előtt, Fehér Ferenc *A csillagok nappal*

is fénylenek, Őrkény Vadvirág, Major Nándor A hóember, Deák Ferenc Sánta Quadrille, Varga Zoltán A kötél-táncos, Iszak Babel Lovashadsereg, Illyés

Gyula Testvérek, Gion Nándor Szenttamási történetek című művében. Nagygellért János (1922. III. 25.—1978. II. 9.).

Mihailo Petrov: Hidak és utak, 1922 (az újvidéki *Út* c. folyóiratból)